

บทบาทนายอำเภอด้านการปกครองท้องถิ่น
ศึกษากรณี : บทบาทนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา

จิรเดช พงษ์ประสิทธิ์ นักเรียนนายอำเภอ (นอ.) รุ่นที่ ๗๖

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานของรัฐภายใต้โครงสร้างการจัดระเบียบบริหารราชการ ตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่นและเป็นกลไกหนึ่งในการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาและการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เกิดจากหลาย สาเหตุดังนี้ ๑ เกิดจากปัญหาด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้างและการเงินการคลัง ๒ เกิดจากตัวบุคคล โดยผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานท้องถิ่นบางส่วน ได้ใช้ตำแหน่งของตนแสวงหาประโยชน์ ๓ เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ ซึ่งหมายถึง การขาดการเผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสารหรือการใช้ช่องทางชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจการในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔ เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรมจริยธรรม ๕ เกิดจากช่องว่างของระเบียบและกฎหมาย ที่ยังไม่มีความชัดเจนและรัดกุมเพียงพอ ๖ เกิดจากการตรวจสอบซึ่งขาดความหลากหลายในการตรวจสอบ จากภาคส่วน หน่วยงานต่าง ๆ ๗ เกิดจากอำนาจมามีอิทธิพลท้องถิ่น จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย ดังกล่าว ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ ซึ่งเป็นผู้บริหารในราชการส่วนภูมิภาค มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในด้านการควบคุม กำกับดูแล การป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีประสิทธิภาพให้เป็นไปด้วยความเหมาะสม เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือ ประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ผู้วิจัยจึงทำการศึกษารoles บทบาทนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารoles บทบาท ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะของนายอำเภออำเภอขามสะแกแสง ที่มีต่อการกำกับดูแลองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในท้องที่อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา

๒. วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและเจาะจงกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง แบบสัมภาษณ์มีลักษณะคำถามปลายเปิดและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลการ ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องที่อำเภอขามสะแกแสง จังหวัด นครราชสีมา

๓. ผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยบทบาทของนายอำเภอด้านการปกครองท้องถิ่นที่ ศึกษากรณี : บทบาท นายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา สามารถ สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

๓.๑ บทบาทในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามบทบัญญัติของกฎหมาย กำหนดบทบาทนายอำเภอไว้ตามที่กฎหมายเฉพาะกำหนดให้ปฏิบัติ เช่น กฎหมายจัดตั้งเทศบาล กฎหมาย

จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น นายอำเภอมีบทบาทสามารถกระทำได้ ๒ กรณี คือ ๑ การใช้อำนาจกำกับดูแลโดยตรง ๒ การใช้อำนาจกำกับดูแลโดยอ้อมและจากการศึกษาพบว่า นายอำเภอхамสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมาได้ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยได้มีการประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำเดือน แจ้งข่าวสารข้อราชการ นโยบายรัฐบาล ชี้แจงระเบียบกฎหมายใหม่ ๆ กำชับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย อย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติจนยากที่จะแก้ไข ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความปลอดภัย การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในทุกรูปแบบและการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนรับฟังปัญหาข้อเสนอนะจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อระดมความคิด สร้างความร่วมมือ และหาวิธีการแก้ไขปัญหาลสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างตรงจุด อีกทั้งยังพบว่า มุมมองของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้สัมภาษณ์ เห็นว่า นายอำเภอและผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามบทบัญญัติของกฎหมาย ได้แก่ ปลัดอำเภอ และท้องถิ่นอำเภอควรศึกษาทำความเข้าใจ กฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกั้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากแหล่งข้อมูลกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือจากสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดให้ชัดเจนทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

๓.๒ บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพบว่า นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริม อดหนุนและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีขีดความสามารถพร้อมที่จะดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับภารกิจโอนจากกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งนายอำเภอхамสะแกแสง ได้ทำหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยได้มอบหมายให้ท้องถิ่นอำเภอนำแบบประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) มาใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในมุมมองของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้สัมภาษณ์ เห็นว่า นายอำเภอควรให้ความสำคัญกับภารกิจงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากบทบาทของนายอำเภอได้ถูกกำหนดไว้ให้ส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓ บทบาทในการบูรณาการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนงานภารกิจด้านต่าง ๆ ตามนโยบายรัฐบาลพบว่า นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะ หัวหน้ารัฐบาลบริหารราชการตามคำแนะนำและคำชี้แจงของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้มีหน้าที่ตรวจการอื่น การนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์กรณีถ้ากฎหมายใดมีได้บัญญัติว่าการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอที่จะต้องรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นด้วย ซึ่งนายอำเภอхамสะแกแสง ได้ทำหน้าที่ในการบูรณาการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนงานภารกิจด้านต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาลและจังหวัด โดยได้เชิญผู้บริหารท้องถิ่นเข้าร่วมประชุมเพื่อซักซ้อมความเข้าใจและขอความร่วมมือในการขับเคลื่อนภารกิจต่าง ๆ ตามนโยบายของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และรัฐบาล ในมุมมองของผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้สัมภาษณ์ เห็นว่านายอำเภอควรเน้นการลงพื้นที่ เยี่ยมเยียน

แนะนำรับฟัง/ช่วยแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการทำงานของท้องถิ่น และบูรณาการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนงานภารกิจต่างๆ ตามนโยบายรัฐบาล กระทรวง และ จังหวัด

๔. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย พบว่าปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้น ได้แก่ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการเสนอปัญหาความเดือดร้อนหรือความต้องการของประชาชนผ่านกระบวนการประชาคมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่าง การบูรณาการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนงานภารกิจด้านต่าง ๆ ตามนโยบายรัฐบาล พบว่าบางครั้งนโยบายรัฐบาล หรือกิจกรรมของจังหวัด ไม่ได้จัดสรรงบประมาณให้อำเภอ ดำเนินการหรือมีงบประมาณแต่จัดสรรล่าช้า ทำให้นายอำเภอ ซึ่งมีหน้าที่บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง กรม หรือจังหวัดมอบหมาย ต้องใช้หลักการบูรณาการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ให้เกิดผลสัมฤทธิ์สำเร็จลุล่วงให้จงได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บางแห่งก็มีปัญหาในการสนับสนุนงบประมาณให้อำเภอ เนื่องจากติดขัดขั้นตอนระเบียบกฎหมาย